

(Политика, 5. 7. 2012)

Све говори да је дошло време да Срби коначно сазнају али и усвоје истину о Јосипу Брозу. И да бих отклонио опасност да ми се припише било која врста субјективности, моји аргументи биће дати кроз оцене Брозових блиских сарадника.

Круцијално питање је, несумњиво, распад Југославије. О томе Светозар Вукмановић, чини се, сасвим добро закључује: „Не би се могло рећи...да је Југославија разбијена само услед притиска Немачке и држава наследница аустроугарске империје, а и САД и осталих креатора новог поретка... Без активне улоге подмлађених руководства комуниста, као и без бивших комуниста каријериста и других који су преузели власт крајем шездесетих година, разбијање Југославије не би било могуће остварити.”

Од посебног је значаја и питање одговорности за распад Југославије самог Јосипа Броза. Светозар Вукмановић Темпо је категоричан у тврдњи да се Југославија почела распадати још док је Тито био на њеном челу. „Чак би се могло рећи да је тај процес распадања почео под његовим руководством већ средином шездесетих година када је коначно дао подршку Кардељевој концепцији, која је све више разрађивана у уставним амандманима почетком седамдесетих година да би се заокружила доношењем Устава из 1974... Одговорност Тита за распадање Југославије је заиста велика... Под његовим руководством и по његовом одобрењу прихваћена је Кардељева концепција самоуправљања заснована на националним економијама... Све је то створило услове да се друга Југославија веома брзо распадне после мањих или већих унутрашњих потреса кад је са политичке позорнице нестао човек који је био на њеном челу од почетка њеног настајања... За трагичан крај друге Југославије... највећу одговорност сноси Тито. Можда би се разлог могао наћи у његовом односу према Србима, посебно према Србији, и то нарочито од средине шездесетих година. Због неке ирационалне бојазни од опасности тзв. великосрпског хегемонизма која је вероватно наслеђена из времена Коминтерне, он је предузимао кораке који су скоро увек били на штету српског народа. Није се колебао да успостави Аутономну Покрајину Војводину, Аутономну Област Косово и Метохију, али

се одупро успостављању истих таквих аутономија, рецимо у Далмацији, Славонији, Лици и Банији, Босанској Крајини, источној Босни, Херцеговини, Санџаку... Ту треба и тражити разлоге зашто се Југославија није могла разбити без крвопролића, грађанских и верских ратова... Српски народ је у Босни и Херцеговини и Хрватској по Уставу из 1974. фактички дошао у подређени положај... Покрајине Косово и Метохија и Војводина постале су полудржаве..." То су Темпове речи.

У овом контексту, нужно се поставља и питање односа Тита према Србији и Србима. И сторичар Бранко Петрановић, у вези с тим, веома је јасан: „Да је Тито имао фобије од Срба мислимо да је неспорно, ако се има у виду да је ратовао на српском фронту 1914, упио идеје Коминтерне о великосрпском хегемонизму... одржавао хипотеку четништва и идеолошко-политичке искључивости до своје смрти, прећуткивао истину о геноциду ради своје визије федерације равноправних народа, за живота није посетио Јасеновац.” Дакле – подвучимо – Јосип Броз за време целог свог живота није посетио Јасеновац.

И Петар Стамболић – тако близак сарадник Брозов – много касније (објављено је 2005. године) даће занимљиву оцену о Титовом ставу према Србима. „После одласка Ранковића са власти... Тито је био све сумњичавији према српским руководиоцима, па и према српском народу, а нарочито Београду...”

Слично мисли и Коча Поповић: „Не верујем да је Тито имао нешто против Срба, да је настојао да их потисне... можда је у његовој политичкој комбинаторици, с гледишта борбе за власт, било и... зазирања од Срба, тачније од појединих српских представника. Али сам уверен да то код њега није била нека хрватска националистичка одбојност него ауторитарна, ако хоћете владарска предострожност... он је, старећи, свуда, па и у Србији, фаворизовао послушне а потискивао, па и прогањао неистомишљенике...”

У контексту свега тога злокобно делује некадашња изјава високог Титовог функционера и изузетно верног сарадника Добривоја Бобија Радосављевића: „Тито прави историјску грешку што подстиче албанско-српске и хрватско-српске сукобе. То ће Југославију тешко коштати.” Много касније, Драги Стаменковић ће настојати да укаже на једно комплексније објашњење: „Криза у Југославији почела је већ у пролеће 1962. Тада је одржан тродневни проширени састанак Извршног комитета СКЈ, са по шест до седам водећих људи из свих република којем је председавао Тито. Вођена је мучна дискусија између југословенског центра и република. Према мојим каснијим сазнањима, Тито се носио мишљу да Кардеља одстрани из руководства, али су се томе противили Ранковић и сви Словенци. Тито је онда оценио да време за такав потез још није зрело... Можда је то био његов пробни балон за оно што је касније уследило као највеће изненађење; само

Срби и њихове илузије о Јосипу Брозу

Пише: Миливој Драшковић
субота, 07 јул 2012 07:06

након четири године он уклања Ранковића управо помоћу Кардеља и Бакарића и неких српских послушника. Тито је стално имао неки неоправдан осећај несигурности који му је изазивала принципијелност Србије и потреба да је гуши, што су подгревали и многи други борећи се за власт и припремајући терен за остварење сепаратистичких циљева.”

Из наведених мишљење Брозових најближих сарадника и једног од наших најугледнијих историчара тешко је, дакле, не извући закључак – Броз није био пријатељ Срба и они, коначно, треба да се, до краја, ослободе таквих илузија.